

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๒)

เรื่อง กำหนดน้ำบริโภคและเครื่องดื่มเป็นอาหารควบคุมเฉพาะ และกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน เงื่อนไข วิธีการผลิตและฉลาก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้น้ำบริโภคและเครื่องดื่มนั้นเป็น เป็นอาหารควบคุมเฉพาะ

(๑) น้ำบริโภค ได้แก่ น้ำที่บรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทซึ่งประสงค์จะผลิตเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ไม่ว่าจะนำนั้นจะมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือออกซิเจนผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงน้ำแร่ (Mineral Water)

(๒) เครื่องดื่ม ได้แก่

(ก) เครื่องดื่มที่ไม่มีน้ำตาลไม่ตามธรรมชาติผสมอยู่ด้วย และบรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทซึ่งประสงค์จะผลิตเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ไม่ว่าจะเครื่องดื่มนั้นจะมี ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือออกซิเจนผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(ข) เครื่องดื่มที่เป็นน้ำตาลไม่ล้วนหรือน้ำผลไม้ผสม และบรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทซึ่งประสงค์จะผลิตเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย ไม่ว่าจะเครื่องดื่มนั้นจะมี ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือออกซิเจนผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

(ค) เครื่องดื่มเข้มข้นที่ตามปกติจะบริโภคได้ต้องเจือปนหรือเจือจางและบรรจุในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ซึ่งประสงค์จะผลิตเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่าย

ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึง เครื่องดื่มชนิดแห้งที่ต้องละลายก่อนบริโภค

ข้อ ๒ นาน้ำบริโภคต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานของน้ำสะอาดที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ เครื่องดื่มต้องมีคุณภาพหรือมาตรฐานดังต่อไปนี้

(๑) น้ำที่ใสผลิตต้องเป็นน้ำที่มาตรฐานของน้ำสะอาดตามที่กำหนดไว้ท้ายประกาศนี้

(๒) ไม่มีตะกอน เว้นแต่ตะกอนอันมีคามธรรมชาติจากวัตถุดิบผสม

(๓) มีคุณสมบัติทางจุลินทรีย์ดังต่อไปนี้

(ก) Standard plate count ที่ ๓๕-๓๗ องศาเซลเซียส ๒๔ ชั่วโมง ไม่เกิน ๕๐๐ โคโลนี ต่อ ๑ มิลลิลิตร

(ข) Most Probable Number of Coliform Organism ต่อ ๑๐๐ มิลลิลิตร (M.P.N.) น้อยกว่า ๒.๒

(ค) ไม่มี E.coli type 1 (Escherichia coli)

(ง) ไม่มียีสต์และเชอรา

(๔) ไม่มีวัตถุที่ทำให้ความหวานชนิดอื่นใดนอกจากน้ำตาล

(๕) มีแอลกอฮอล์อันเกิดขึ้นจากธรรมชาติของส่วนประกอบได้ไม่เกินร้อยละ ๐.๕ ของน้ำหนัก สำหรับเครื่องดื่มผลไม้เป็นส่วนประกอบ

(๖) มีสารปนเปื้อน (Contaminants) ดังต่อไปนี้

(ก) สารหนู ได้ไม่เกิน ๐.๒ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักของเครื่องต้ม ๑ กิโลกรัม

(ข) ตะกั่ว ได้ไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักของเครื่องต้ม ๑ กิโลกรัม

(ค) ทองแดง ได้ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักของเครื่องต้ม ๑ กิโลกรัม

(ง) สังกะสี ได้ไม่เกิน ๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักของเครื่องต้ม ๑ กิโลกรัม

(จ) เหล็ก ได้ไม่เกิน ๑๕ มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักของเครื่องต้ม ๑ กิโลกรัม

(๑) มีวัตถุกันเสียซัลเฟอร์ไดออกไซด์ได้ไม่เกิน ๑๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ กิโลกรัม หรือกรดเบนโซอิก หรือกรดซอร์บิก หรือเกลือของกรดทั้งสองนี้ โดยคำนวณเป็นตัวกรดได้ไม่เกิน ๒๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ กิโลกรัม สำหรับเครื่องต้มตาม (ก) และ (ข) ของ (๒) แห่งข้อ ๑

(๒) มีวัตถุกันเสียซัลเฟอร์ไดออกไซด์ได้ไม่เกิน ๓๕๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ กิโลกรัม หรือกรดเบนโซอิก หรือกรดซอร์บิก หรือเกลือของกรดทั้งสองนี้ โดยคำนวณเป็นตัวกรดได้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ กิโลกรัม สำหรับเครื่องต้มเขมขุ่นดื่มได้ทำจากน้ำผลไม้

(๓) มีวัตถุกันเสียซัลเฟอร์ไดออกไซด์ได้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ กิโลกรัม หรือกรดเบนโซอิก หรือกรดซอร์บิก หรือเกลือของ

กรดทั้งสองนี้โดยคำนวณเป็นตัวกรดได้ไม่เกิน ๒,๐๐๐ มิลลิกรัม ต่อ ๑ กิโลกรัม สำหรับเครื่องดื่มเข้มข้นที่ทำจากน้ำผลไม้

การใช้วัตถุกันเสียตาม (๑) (๔) และ (๕) นั้น ให้ใช้เพียงชนิดใดชนิดหนึ่ง ถ้าจะใช้เกินหนึ่งชนิดต้องมีปริมาณรวมกันไม่เกินปริมาณของวัตถุกันเสียชนิดที่กำหนดให้ใช้น้อยที่สุด

การใช้วัตถุกันเสียสำหรับเครื่องดื่มผสมกาแฟเย็น และไวตามิ้นนั้น ให้ใช้วัตถุกันเสียตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ถ้าจะใช้เกินหนึ่งชนิด ต้องมีปริมาณรวมกันไม่เกินปริมาณของวัตถุกันเสียชนิดที่กำหนดให้ใช้น้อยที่สุด ในกรณีที่ไม่ประสงค์จะใช้วัตถุกันเสียตามที่กำหนดไว้ใน (๑) หรือในกรณีที่ใช้แอลกอฮอล์เป็นตัวละลายวัตถุกันเสีย ให้ทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ข้อ ๔ ภาชนะบรรจุที่บรรจุน้ำบริโภคหรือเครื่องดื่มต้องตรวจבקได้ ไม่เกิน ๑ โคลิน ต่อความจ ๑ มิลลิตร

ข้อ ๕ น้ำบริโภคและเครื่องดื่มที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่ายต้องมีฉลากขงมลักษณะถาวร แสดงไว้ที่ภาชนะบรรจุซึ่งมิใช่ที่ฝาของภาชนะบรรจุ ข้อความในฉลากต้องเป็นภาษาไทยปรากฏให้เห็นชัดและอ่านได้ชัดเจน และอย่างน้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อของน้ำบริโภคหรือเครื่องดื่ม
- (๒) เลขทะเบียนอาหาร
- (๓) ชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิต
- (๔) หน้าที่สุทธิหรือปริมาตรสุทธิเป็นระบบเมตริก

(๕) “ใส่ตัวตกกันเสีย” ถ้าใส่ตัวตกกันเสีย

(๖) ซอส ถ้าเจอส

ฉลากสำหรับเครื่องดื่มที่ไม่มีน้ำตาลไม่ผสมอยู่ ต้องไม่ใช่ชื่อ รูปภาพ หรือข้อความอื่นใดอันอาจทำให้เข้าใจผิดว่าเครื่องดื่มนั้นทำจากน้ำตาลไม่

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๒๒

บุญสม มาร์ติน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

มาตรฐานของน้ำสะอาด

คุณสมบัติทางฟิสิกส์

สี (Colour) ในข้อกำหนดของฮาเซนยูนิต (in terms of Hazen Units)	ต้องไม่เกิน 20
กลิ่น (Odor)	ต้องไม่มีกลิ่น แต่ไม่รวมถึงกลิ่นคลอรีน
ความขุ่น (Turbidity) ในข้อกำหนดของ ซิลิกา สเกล (in terms of Silica Scale)	ต้องไม่เกิน 5.0
ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH Value)	ต้องอยู่ระหว่าง 6.5—8.5

คุณสมบัติทางเคมี

ปริมาณสารทั้งหมด (Total Solids)	ต้องไม่เกิน 1000.0 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
ความกระด้างทั้งหมด (Total hardness) คำนวณเป็น คัลเซียมคาร์บอเนต (expressed as calcium carbonate)	ต้องไม่เกิน 300.0 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
คลอไรด์ (Chloride) คำนวณเป็นคลอรีน (expressed as chlorine)	ต้องไม่เกิน 250.0 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
ฟลูออไรด์ (Fluoride) คำนวณเป็นฟลูออรีน (expressed as fluorine)	ต้องไม่เกิน 1.5 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
อัลบูมินอย แอมโมเนีย (Albuminoid ammonia) คำนวณเป็น แอมโมเนีย (expressed as ammonia)	ต้องไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
ฟรี แอมโมเนีย (Free ammonia) คำนวณเป็นแอมโมเนีย (expressed as ammonia)	ต้องไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
ไนเตรท (Nitrates) คำนวณเป็นไนโตรเจน (expressed as nitrogen)	ต้องไม่เกิน 4.0 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
ไนไตรท์ (Nitrite) คำนวณเป็นไนโตรเจน (expressed as nitrogen)	ต้องไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
เหล็ก (Iron)	ต้องไม่เกิน 0.5 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
ตะกั่ว (Lead)	ต้องไม่เกิน 0.1 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม
สารหนู (Arsenic)	ต้องไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม

คุณสมบัติทางแบคทีเรีย

1. Standard plate count ที่ 35-37 องศาเซลเซียส 24 ชั่วโมง	ต้องไม่เกิน 500 โคโลนี
2. Most Probable Number of Coliform Organism ต่อ 100 มิลลิลิตร (M.P.N.)	ต้องน้อยกว่า 2.2
3. E. coli type 1 (Escherichia coli)	ต้องไม่มี